

Stockholms
universitet

PM
2021-09-23

SU FV-3357-21

Handläggare:
Jonas Gurell
Utredare
Rektors kansli

Redovisning av forskningsindikatorer 2021

Innehållsförteckning

Redovisning av forskningsindikatorer 2021	1
1 Inledning	3
2 Ekonomiska indikatorer	3
2.1 Rörelsekostnader för FoU	3
2.1.1 Rörelsekostnader för FoU – per forskningsämnesområde	5
2.2 Vetenskapsrådets fria projektbidrag	6
2.2.1 Vetenskapsrådets fria projektbidrag – per forskningsämnesområde.....	8
2.3 Beviljandegrad för ansökningar till Vetenskapsrådets fria projektbidrag	9
2.3.1 Beviljandegrad för ansökningar till Vetenskapsrådets fria projektbidrag – per forskingsämnesområde.....	11
2.4 Beviljade externa medel från ytterligare finansiärer	13
2.5 Medel från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse	15
2.6 European Research Council	17
2.7 Wallenberg Academy Fellows	19
3 Bibliometriska indikatorer.....	21
3.1 Publiceringsvolym och författarsamarbeten	21
3.1.1 Enligt Leidenrankingen.....	21
3.1.2 Enligt DiVA	22
3.2 Andel högciterade artiklar	26
3.3 Andel öppet tillgängliga publikationer	27
4 Slutsats	29

1 Inledning

Enligt beslut fattat 2018 (Dnr SU FV-1.1.9-2932-17) ska en årlig indikatorrapport författas för att följa universitets utveckling inom forskning. Denna rapport ska enligt beslutet åtföljas av en diskussion i områdesövergripande rådet med kommentarer från områdena och därefter presenteras för styrelsen. Enligt beslutet ska vissa specificerade indikatorer ingå i denna återkommande rapport men desamma kan också justeras eller bytas ut vid behov.

Den första rapporten från 2018 (Dnr SU FV-1.1.9-3534-18) var ett relativt omfattande dokument som inkluderade även en bilaga i vilken relevansen av och noggrannheten i flertalet av de ingående bibliometriska indikatorerna diskuteras. 2019/2020 reviderades formen och denna rapport följer den reviderade strukturen från föregående år. 2018 års rapport refereras till för utförligare beskrivningar av begränsningar i data och framtagande av dataunderlag, främst avseende den bibliometriska delen.

Indikatorrapporten syftar till att över tid kunna följa storheter med relevans för Stockholms universitets forskningsverksamhet. Ambitionen är att använda indikatorer som påverkas minimalt av yttre faktorer såsom variationer i forskningsfinansiärers budgetar eller storleken av Stockholms universitets anslag och personalstyrka.

Denna rapport innehåller ekonomiska och bibliometriska indikatorer i enlighet med bakomliggande rektorsbeslut. Kompletterande indikatorer kring exempelvis jämställdhet, samverkan och rekryteringar återfinns bland annat i de institutionsvisa indikatorrapporter som författas inom ramen för universitetets kvalitetssäkringssystem för forskning.

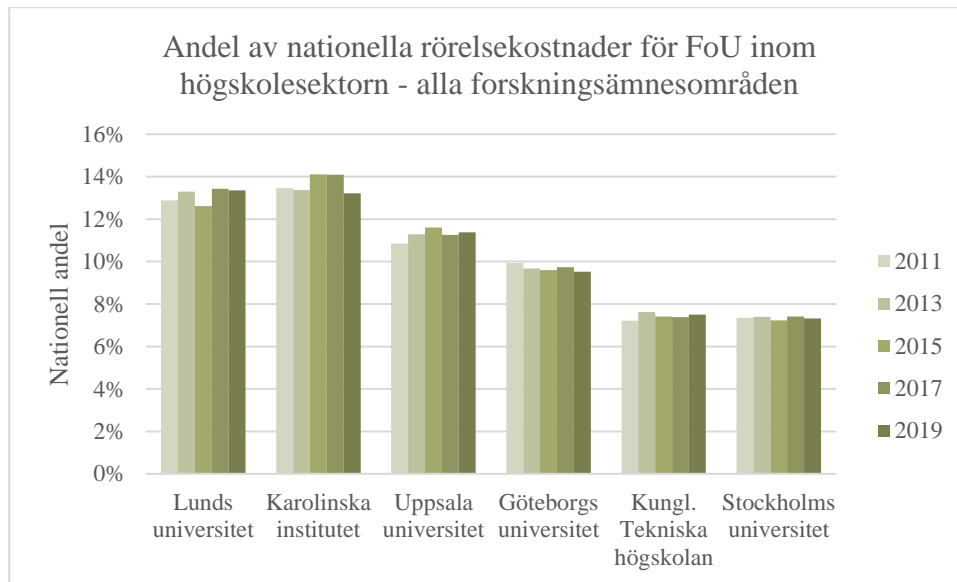
2 Ekonomiska indikatorer

2.1 Rörelsekostnader för FoU

Statistiska centralbyrån (SCB) inhämtar vartannat år data från svenska lärosäten rörande deras rörelsekostnader¹ för forskning och utveckling uppdelat på forskningsämne och finansieringskälla. Rörelsekostnaderna är upparbetade medel för forskning och utveckling inklusive personal- och lokalkostnader men exklusive investeringsutgifter. Kostnader för forskarutbildning är inte inkluderad i rörelsekostnaderna för forskning. Stockholms universitets andel av de nationella rörelsekostnaderna inom ett forskningsämne eller ett forskningsämnesområde ger en bild av den ekonomiska omfattningen av Stockholms universitets forskning ur ett nationellt perspektiv. De ekonomiska uppgifterna inkluderar såväl anslag som externa medel. Data finns för åren 2011–2019 och har delats upp på forskningsämnesområde enligt SCB:s standard för svensk indelning av forskningsämnen

¹ Rörelsekostnader kallades tidigare driftkostnader av SCB.

2011². Stockholms universitet jämförs med de största lärosätena inom respektive forskningsämnesområde.

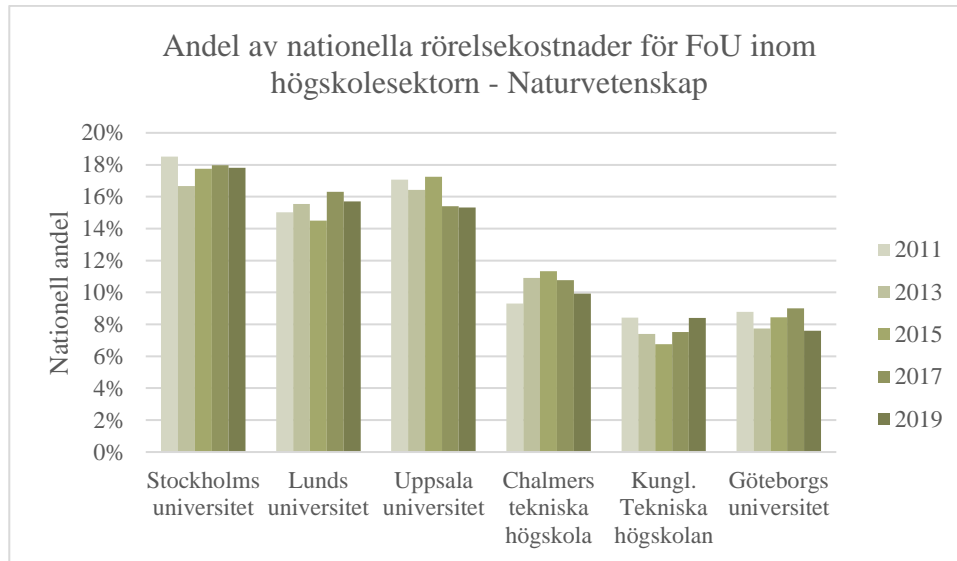
Figur 1. Stockholms universitets rörelsekostnader för forskning och utveckling under 2011–2019 uttryckt i andelar av de totala nationella rörelsekostnaderna inom högskolesektorn. Stockholms universitets andelar jämförs med de övriga fem största forskningsutförarna inom högskolesektorn. Data är sorterat på nationell andel 2019. De nationella rörelsekostnaderna för FoU inom högskolesektorn har ökat från 30 miljarder SEK 2011 till 40 miljarder kronor 2019.

Även om svensk högskolesektors rörelsekostnader för FoU ökat under hela den undersökta perioden så visar Figur 1 att Stockholms universitets andel av de totala nationella rörelsekostnaderna har legat på en stabil nivå under en längre tid. Inga dramatiska omfördelningar mellan de större lärosätena framgår i Figur 1, utan situation ter sig relativt stabil över en åttaårsperiod.

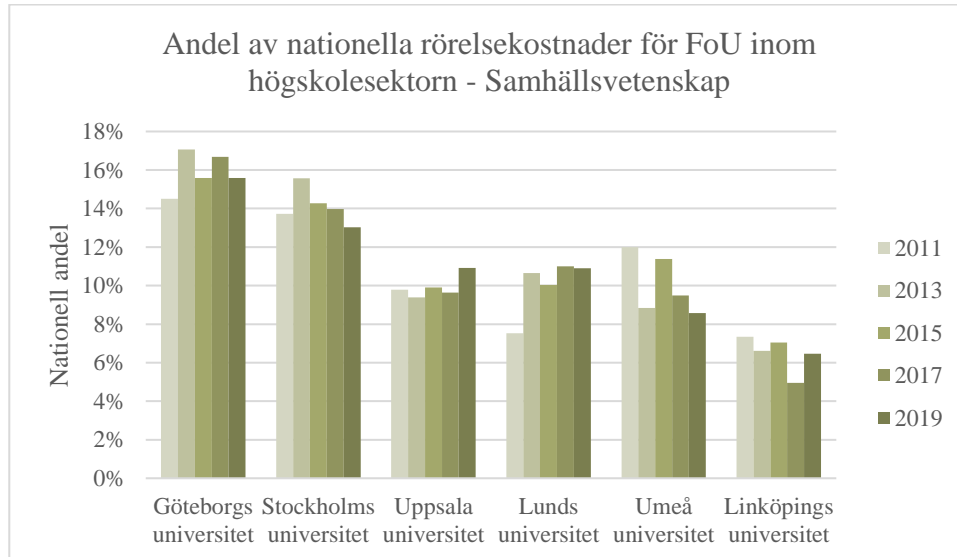
Figur 2-Figur 4 visar hur utvecklingen har sett ut inom de, för Stockholms universitet, största forskningsämnesområdena; naturvetenskap, samhällsvetenskap samt humaniora och konst.

² SCB:s standard innehåller följande forskningsområden: Naturvetenskap, Teknik, Medicin och hälsovetenskap, Lantbruksvetenskap och veterinärmedicin, Samhällsvetenskap samt Humaniora och konst. Stockholms universitets forskning bedrivs nästan uteslutande, enligt vår egen redovisning, inom Naturvetenskap, Samhällsvetenskap samt inom Humaniora och konst.

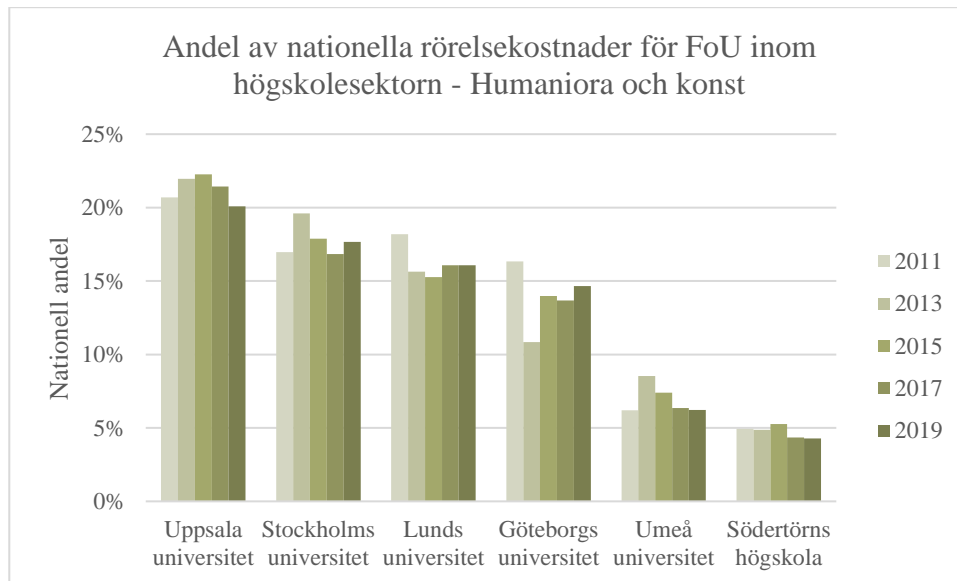
2.1.1 Rörelsekostnader för FoU – per forskningsämnesområde

Figur 2. Stockholms universitets rörelsekostnader för forskning och utveckling under 2011–2019 inom forskningsämnesområdet Naturvetenskap uttryckt i andelar av de totala nationella rörelsekostnaderna inom samma forskningsämnesområde. Stockholms universitets andelar jämförs med de övriga fem största forskningsutförarna inom högskolesektorn. Data är sorterat på nationell andel 2019. Rörelsekostnaderna för FoU inom Naturvetenskap har ökat från 6,4 miljarder SEK 2011 till 9,7 miljarder SEK 2019.

Figur 3. Stockholms universitets rörelsekostnader för forskning och utveckling under 2011–2019 inom forskningsämnesområdet Samhällsvetenskap uttryckt i andelar av de totala nationella rörelsekostnaderna inom samma forskningsämnesområde. Stockholms universitets andelar jämförs med de övriga fem största forskningsutförarna inom högskolesektorn. Data är sorterat på nationell andel 2019. Rörelsekostnaderna för FoU inom Samhällsvetenskap har ökat från 4,6 miljarder SEK 2011 till 5,7 miljarder SEK 2019.

Figur 4. Stockholms universitets rörelsekostnader för forskning och utveckling under 2011–2019 inom forskningsämnesområdet Humaniora och konst uttryckt i andelar av de totala nationella rörelsekostnaderna inom samma forskningsämnesområde. Stockholms universitets andelar jämförs med de övriga fem största forskningsutförarna inom högskolesektorn. Data är sorterat på nationell andel 2019. Rörelsekostnaderna för FoU inom Humaniora och konst har ökat från 1,9 miljarder SEK 2011 till 2,6 miljarder SEK 2019.

Figur 2-Figur 4 visar att trots att Stockholms universitets andel av de nationella rörelsekostnaderna för FoU är drygt 7% så är Stockholms universitets rörelsekostnader störst i landet inom naturvetenskap och näst störst inom samhällsvetenskap och humaniora och konst. Förklaringen till detta är att de forskningsämnesområden där Stockholms universitet har en mycket begränsad aktivitet, teknik, medicin och hälsovetenskap samt lantbruksvetenskap och veterinärmedicin, utgör över hälften av de totala nationella rörelsekostnaderna.

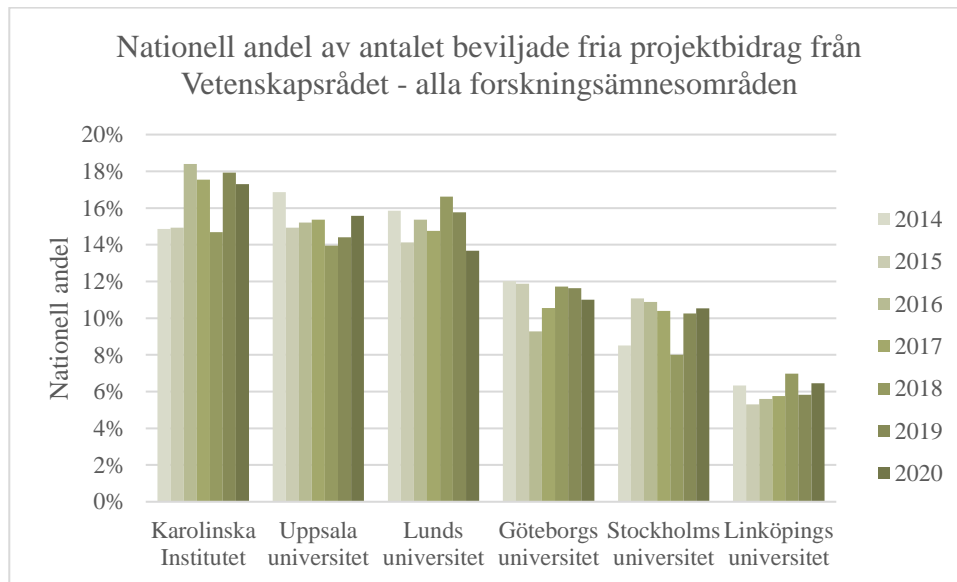
Data har inhämtats från Statistiska centralbyrån³.

2.2 Vetenskapsrådets fria projektbidrag

Vetenskapsrådet är Sveriges största forskningsråd och beviljar forskningsbidrag med vetenskaplig excellens som huvudsaklig bedömningsgrund. Bidragsansökningar utvärderas genom sakkunniggranskning av experter inom det berörda forskningsämnet. Vetenskapsrådets största bidragsform är de fria projektbidragen som utgår från forskarnas egna idéer och utvärderas med avseende på vetenskaplig excellens. Att beviljas ett fritt projektbidrag från Vetenskapsrådet kan därför ses som en indikation på vetenskaplig kvalitet och också som ett sätt att skapa förutsättningar för oberoende forskare genom att desamma får finansiella

3

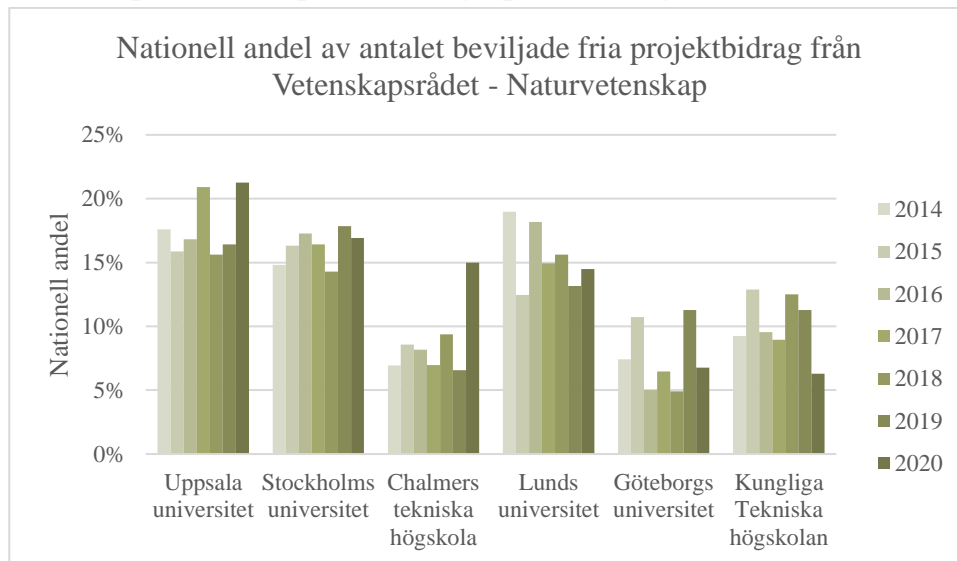
möjligheter att genomföra forskning utifrån sina egna idéer. I Figur 5-Figur 8 visas Stockholms universitets andel av det totala antalet beviljade fria projektbidrag från Vetenskapsrådet per år och forskningsämnesområde. Stockholms universitets andelar jämförs med andelarna för de övriga största bidragsmottagarna.

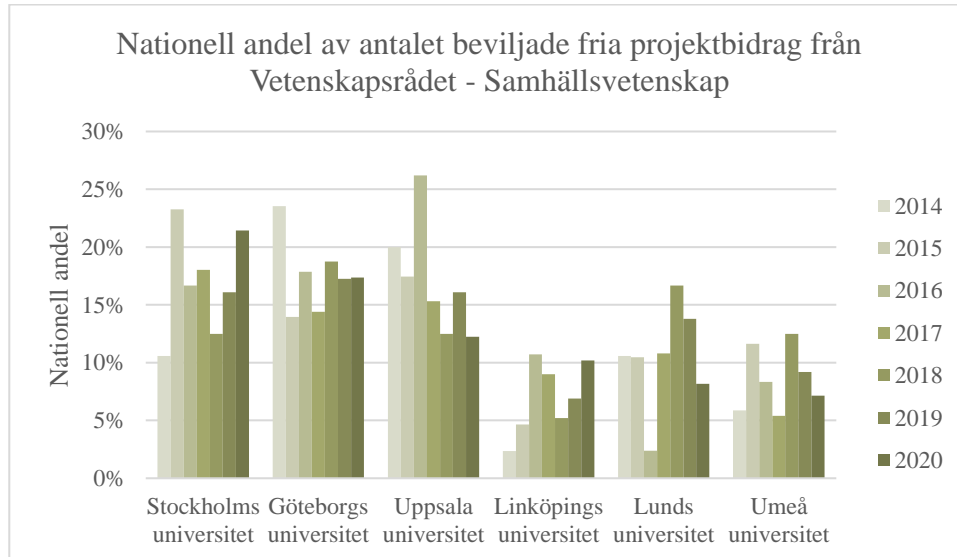
Figur 5. Andelar av det totala antalet fria projektbidrag beviljade av Vetenskapsrådet per medelsförvaltare under perioden 2014–2020. Varje bidrag har en medelsförvaltare. Stockholms universitet jämförs med de övriga fem mest frekventa bidragsmottagarna. Data är sorterat på nationell andel 2020. Det sammanlagda beloppet av beviljade fria projektbidrag från Vetenskapsrådet har ökat från 2,2 miljarder SEK 2014 till 2,4 miljarder SEK 2020.

Figur 5 kan jämföras med Figur 1, två indikatorer som är beroende av varandra då ett ökat antal beviljade bidrag även leder till ökade rörelsekostnader. Stockholms universitet står för dryga 7% av högskolesektorns rörelsekostnader för FoU medan man beviljas dryga 10% av Vetenskapsrådets fria projektbidrag. Detta förklaras till del av att en väldigt stor del av Vetenskapsrådets fria projektbidrag går till de breda etablerade universiteterna medan rörelsekostnaderna är bredare fördelade över hela högskolesektorn. I Figur 5 framgår det att de relativa skillnaderna mellan Stockholms universitet och övriga ledande universitet är mindre när antalet fria projektbidrag beaktas jämfört med skillnaderna i rörelsekostnader, något som måste ses som positivt ur Stockholms universitets perspektiv. Även i Figur 5 kan skillnaderna i jämförelse med Uppsala universitet, Lunds universitet och Göteborgs universitet förklaras av att Stockholms universitet inte har någon teknisk eller medicinsk fakultet.

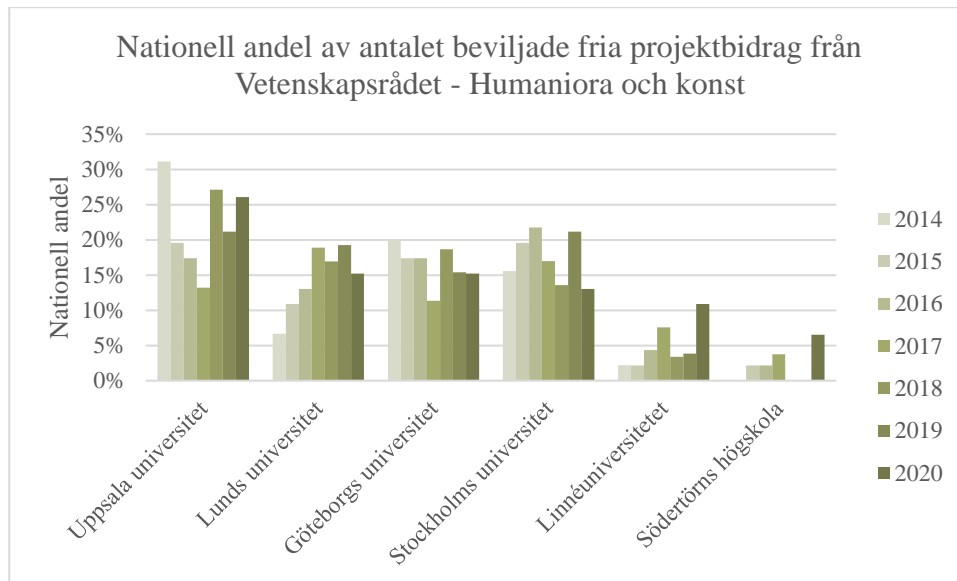
2.2.1 Vetenskapsrådets fria projektbidrag – per forskningsämnesområde

Figur 6. Andelar av det totala antalet fria projektbidrag inom forskningsämnesområdet Naturvetenskap beviljade av Vetenskapsrådet per medelsförvaltare under perioden 2014–2020. Varje bidrag har en medelsförvaltare. Stockholms universitet jämförs med de övriga fem mest frekventa bidragsmottagarna. Data är sorterat på nationell andel 2020. Det sammanlagda beloppet av beviljade fria projektbidrag från Vetenskapsrådet inom Naturvetenskap har ökat från 701 miljoner SEK 2014 till 723 miljoner SEK 2020.

Figur 7. Andelar av det totala antalet fria projektbidrag inom forskningsämnesområdet Samhällsvetenskap beviljade av Vetenskapsrådet per medelsförvaltare under perioden 2014–2020. Varje bidrag har en medelsförvaltare. Stockholms universitet jämförs med de övriga fem mest frekventa bidragsmottagarna. Data är sorterat på nationell andel 2020. Det sammanlagda beloppet av beviljade fria projektbidrag från Vetenskapsrådet inom Samhällsvetenskap har ökat från 405 miljoner SEK 2014 till 465 miljoner SEK 2020.

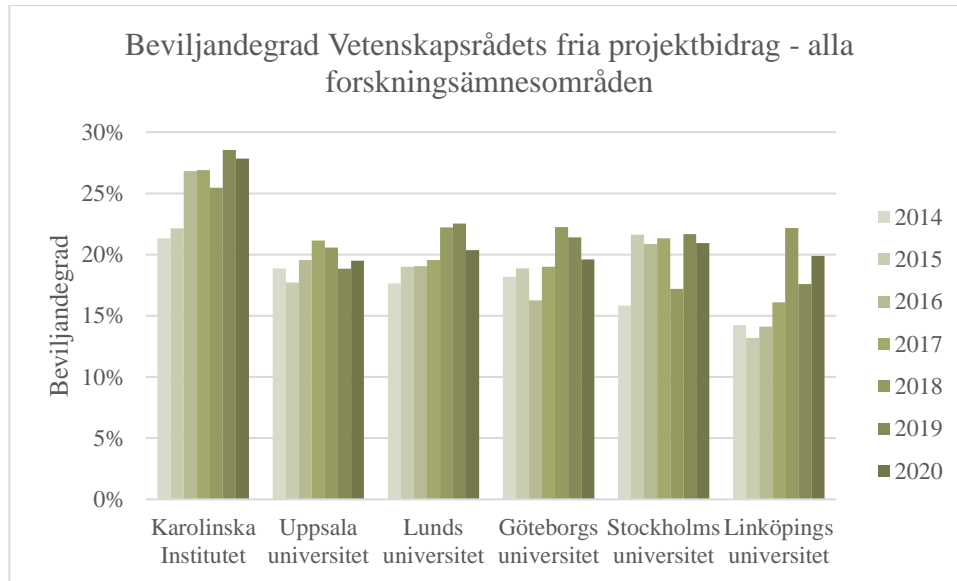

Figur 8. Andelar av det totala antalet fria projektbidrag inom forskningsämnesområdet Humaniora och konst beviljade av Vetenskapsrådet per medelsförvaltare under perioden 2014–2020. Varje bidrag har en medelsförvaltare. Stockholms universitet jämförs med de övriga fem mest frekventa bidragsmottagarna. Data är sorterat på nationell andel 2020. Det sammanlagda beloppet av beviljade fria projektbidrag från Vetenskapsrådet inom Humaniora och konst har ökat från 178 miljoner SEK 2014 till 181 miljoner SEK 2020.

Siffrorna i Figur 6-Figur 8 varierar mer från år till år jämfört med de i Figur 5. Detta p.g.a. ett mindre statistiskt underlag, men det finns också mättnadseffekter då en given forskargrupp inte tillåts ha ett obegränsat antal pågående fria projektbidrag. I analogi med rörelsekostnaderna för FoU inom naturvetenskap, samhällsvetenskap samt humaniora och konst så ser vi att Stockholms universitet ligger bland de främsta även rörande Vetenskapsrådets fria projektbidrag. De variationer som finns från år till år medför att det är svårt att se tydliga trender eller dra ytterligare slutsatser.

2.3 Beviljandegrad för ansökningar till Vetenskapsrådets fria projektbidrag

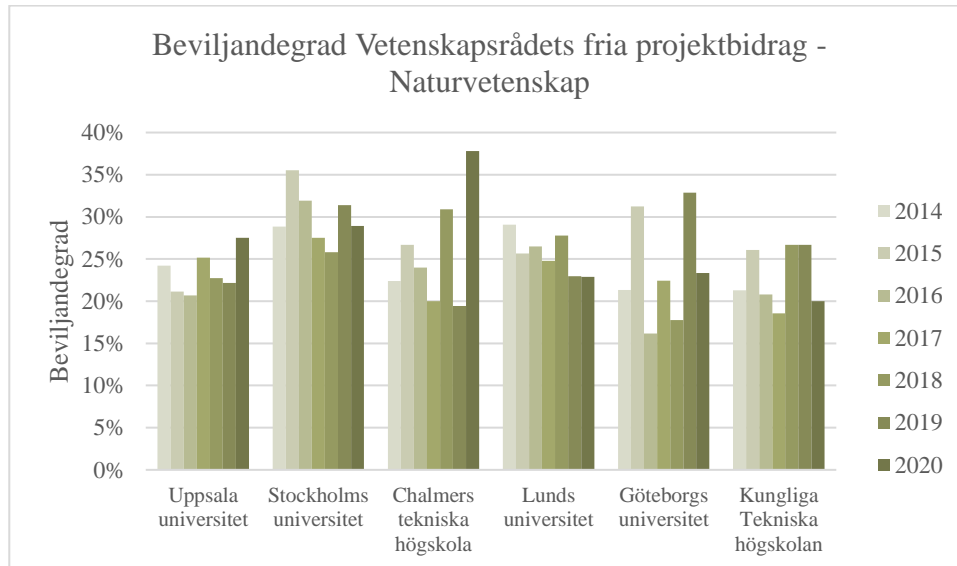
Att tilldelas en stor andel av Vetenskapsrådets beviljade fria projektbidrag är en kvalitetsindikator. En annan kvalitetsindikator relaterad till lärosätets resurseffektivitet är beviljandegraden för de inskickade ansökningarna. Beviljandegraden för Stockholms universitet rörande Vetenskapsrådets fria projektbidrag visas i Figur 9-Figur 12, uppdelat på år och forskningsämnesområde.

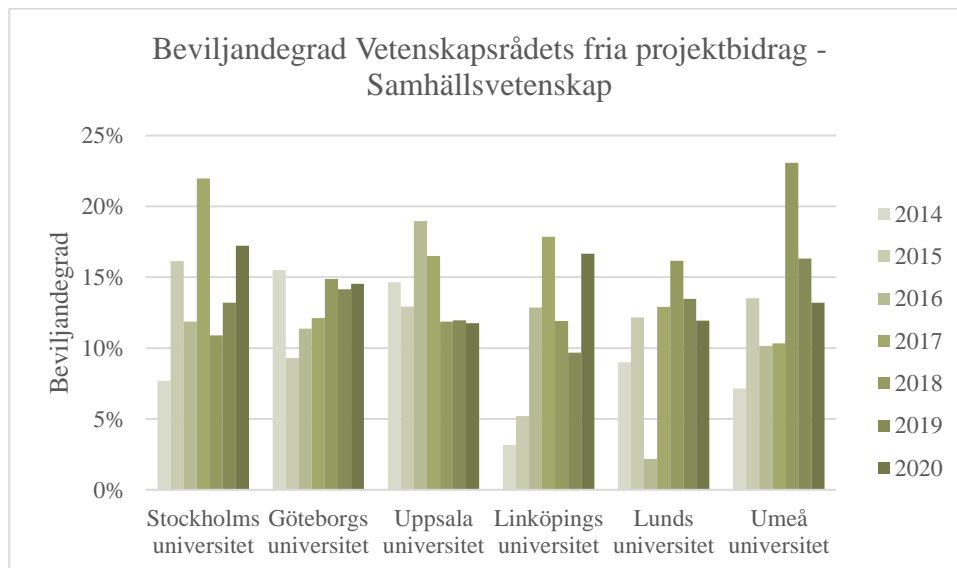
Figur 9. Beviljandegrad för ansökningar till Vetenskapsrådets fria projektbidrag. Stockholms universitet jämförs med de övriga fem mest frekventa bidragsmottagarna. Data är sorterat på antal beviljade fria projektbidrag 2020. Det totala antalet inkomna ansökningar till Vetenskapsrådets fria projektbidrag har minskat från 3 770 stycken 2014 till 3 357 stycken 2020.

Figur 9 visar att Stockholms universitets beviljandegrad är jämförbar med övriga ingående lärosäten. Detta trots att den nationella beviljandegraden för fria projektbidrag från Vetenskapsrådet inom Samhällsvetenskap, Humaniora och konst är ungefär hälften av densamma för ämnesområdena Teknik, Medicin och hälsovetenskap. Den nationella trenden rörande beviljandegraden för Vetenskapsrådets fria projektbidrag är svagt uppåtgående under den undersökta perioden inom de flesta ämnesområden vilket även återspeglas i Figur 9.

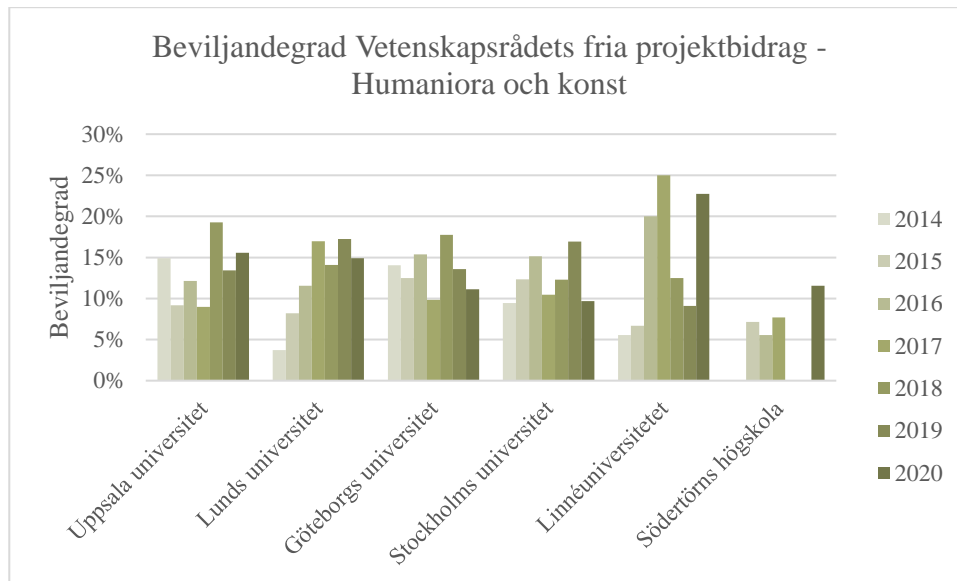
2.3.1 Beviljandegrad för ansökningar till Vetenskapsrådets fria projektbidrag – per forskningsämnesområde

Figur 10. Beviljandegrad för ansökningar till Vetenskapsrådets fria projektbidrag inom forskningsämnesområdet Naturvetenskap. Stockholms universitet jämförs med de övriga fem mest frekventa bidragsmottagarna. Data är sorterat på antal beviljade fria projektbidrag 2020. Det totala antalet inkomna ansökningar till Vetenskapsrådets fria projektbidrag inom Naturvetenskap har minskat från 999 stycken 2014 till 898 stycken 2020.

Figur 11. Beviljandegrad för ansökningar till Vetenskapsrådets fria projektbidrag inom forskningsämnesområdet Samhällsvetenskap. Stockholms universitet jämförs med de övriga fem mest frekventa bidragsmottagarna. Data är sorterat på antal beviljade fria projektbidrag 2020. Det totala antalet inkomna ansökningar till Vetenskapsrådets fria projektbidrag inom Samhällsvetenskap har minskat från 894 stycken 2014 till 775 stycken 2020.

Figur 12. Beviljandegrad för ansökningar till Vetenskapsrådets fria projektbidrag inom forskningsämnesområdet Humaniora och konst. Stockholms universitet jämförs med de övriga fem mest frekventa bidragsmottagarna. Data är sorterat på antal beviljade fria projektbidrag 2020. Det totala antalet inkomna ansökningar till Vetenskapsrådets fria projektbidrag inom Humaniora och konst har minskat från 501 stycken 2014 till 411 stycken 2020.

Något som återspeglas i Figur 10-Figur 12 är att beviljandegraderna generellt varierar mellan olika forskningsämnesområden. Under de senaste fem åren har de nationella beviljandegraderna inom Medicin och hälsovetenskap och Naturvetenskap legat på över 20% medan motsvarande siffra inom Teknik är strax under 20%. De nationella beviljandegraderna inom Samhällsvetenskap och Humaniora och konst är dock runt 12%. I ljuset av detta ska beviljandegraderna för Stockholms universitet i Figur 9 ses som positiva med tanke på den stora omfattningen av forskning som bedrivs inom Samhällsvetenskap och Humaniora och konst. Att fackinriktade lärosäten inom Medicin och Hälsovetenskap eller Teknik har en högre generell beviljandegrad är inte oväntat givet hur finansieringssystemet ser ut.

Stockholms universitet visar generellt sett höga beviljandegrader för Vetenskapsrådets fria projektbidrag. Det ska poängteras att beviljandegraden inte är samma sak som andelen högkvalitativa ansökningar då många avslagna ansökningar tilldelas ett högt betyg under utvärderingsprocessen. Däremot finns det en stark korrelation mellan beviljandegrad och betygsfördelning på ansökningarna.

Data har inhämtats från Vetenskapsrådet⁴.

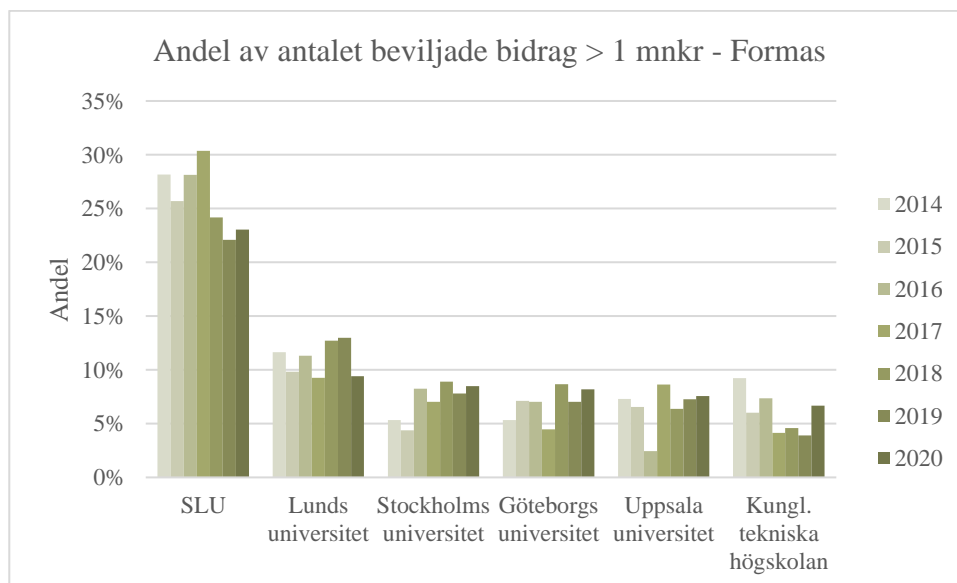
⁴ <https://www.vr.se/analys/svensk-forskning-i-siffror/vetenskapsradets-forskningsfinansiering-i-siffror.html>

2.4 Beviljade externa medel från ytterligare finansiärer

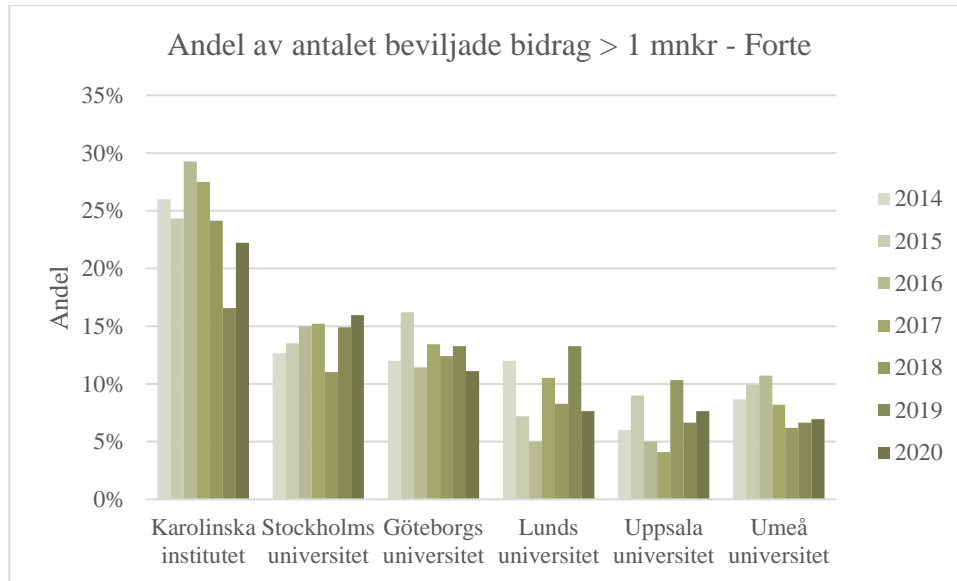
Vetenskapsrådet är inte den enda forskningsfinansiären som bedömer vetenskaplig excellens i samband med beviljning av bidrag och inte heller nödvändigtvis den viktigaste finansiären för alla forskningsämnen. Vidare finns det också flera relevanta finansieringsformer utöver de fria projektbidragen.

Den nationella projektdatabasen SweCRIS, till vilken flertalet forskningsfinansiärer levererar data, kan användas för att beräkna Stockholms universitets andel av de beviljade bidragen från flertalet finansiärer oavsett bidragsform. För att undvika mindre konferens- eller resebidrag och dylikt som också ingår i SweCRIS beaktas endast bidrag med en totalbudget större än 1 mnkr vid framtagandet av denna indikator. Värt att notera är att flertalet av de beviljade bidragen som ingår i SweCRIS är samarbetsprojekt i vilka medel förmedlas vidare av bidragets medelsförvaltande organisation till ett antal forskningsutförare men i databasen tillfaller hela det beviljade bidraget den primära medelsförvaltaren.

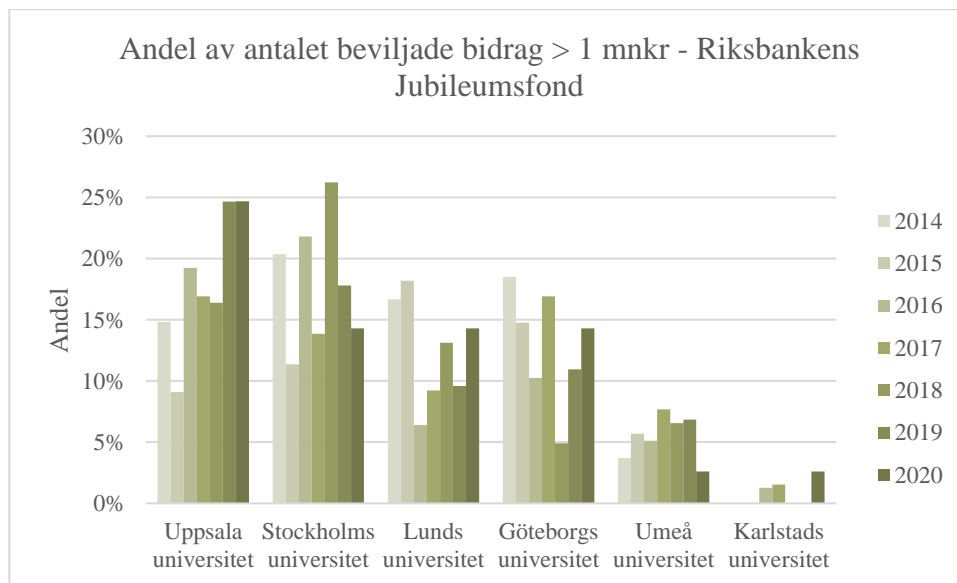
Storleken på bidrag i SweCRIS varierar kraftigt då databasen innehåller såväl projekt- som program- och karriärs-bidrag och med anledning av detta används här andelen av antalet beviljade bidrag istället för andelen av de faktiska beviljade medlen. De finansiärer som här undersöks närmare är Forskningsrådet för hållbar utveckling (Formas), Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), Stiftelsen för humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning (Riksbankens jubileumsfond) och Vetenskapsrådet.

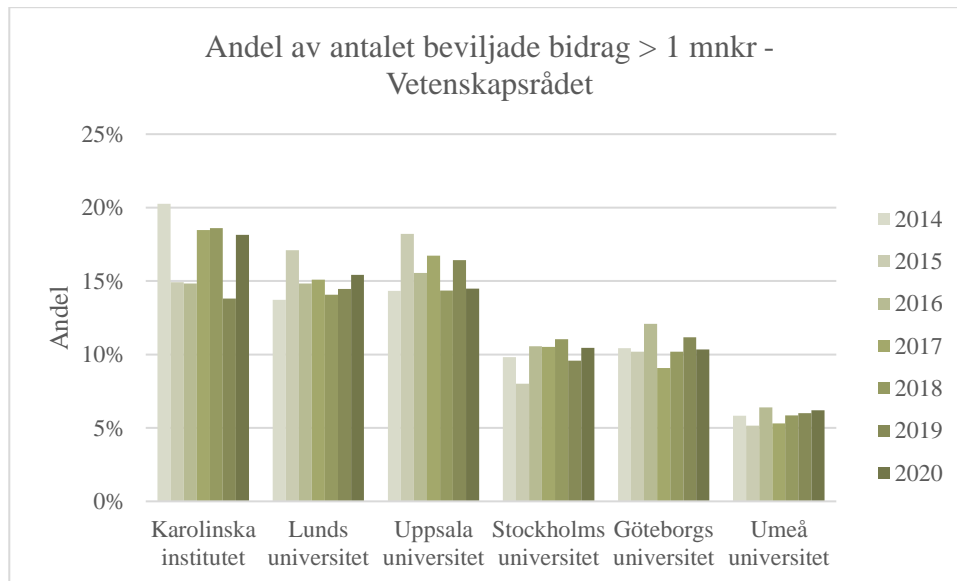
Figur 13. Andelen av antalet beviljade bidrag (>1 mnkr) från Formas per koordinerande organisation under perioden 2014–2020. Samtliga bidragsformer är inräknade. Stockholms universitet jämförs med övriga fem lärosätena med flest antal beviljade bidrag. Data är sorterat på nationell andel av antalet beviljade bidrag 2020. Formas betalade 2020 ut 100 mnkr till Stockholms universitet enligt årsredovisning.

Figur 14. Andelen av antalet beviljade bidrag (>1 mnkr) från Forte per koordinerande organisation under perioden 2014–2020. Samtliga bidragsformer är inräknade. Stockholms universitet jämförs med övriga fem lärosätena med flest antal beviljade bidrag. Data är sorterat på nationell andel av antalet beviljade bidrag 2020. Forte betalade 2020 ut 104 mnkr till Stockholms universitet enligt årsredovisning.

Figur 15. Andelen av antalet beviljade bidrag (>1 mnkr) från Riksbankens jubileumsfond per koordinerande organisation under perioden 2014–2020. Samtliga bidragsformer är inräknade. Stockholms universitet jämförs med övriga fem lärosätena med flest antal beviljade bidrag. Data är sorterat på nationell andel av antalet beviljade bidrag 2020.

Figur 16. Andelen av antalet beviljade bidrag (>1 mnkr) från Vetenskapsrådet per koordinerande organisation under perioden 2014–2020. Samtliga bidragsformer är inräknade. Stockholms universitet jämförs med övriga fem lärosätena med flest antal beviljade bidrag. Data är sorterat på nationell andel av antalet beviljade bidrag 2020. Vetenskapsrådet betalade 2020 ut 504 mnkr till Stockholms universitet enligt årsredovisning.

Figur 13 och Figur 14, Formas och Forte, visar båda en positiv trend för Stockholms universitet, d.v.s. andelen av alla bidrag som tillfaller universitetet har ökat under den undersökta perioden. Riksbankens jubileumsfond är en för Stockholms universitet mycket viktig finansiär, dock så beviljar de betydligt färre bidrag årligen jämfört med de statliga forskningsråden. En konsekvens av detta är att Figur 15 visar större variationer från år till år. Även här är dock trenden snarare positiv än negativ, de årliga variationerna till trots.

Data är inhämtat från SweCRIS⁵.

2.5 Medel från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse

Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse (KAW) är den i särklass största av Wallenbergstiftelserna, den största privata forskningsfinansiären i Sverige och en av de största i Europa. Sammantaget är Wallenbergstiftelserna universitetets näst största forskningsfinansiär. Externa forskningsintäkter 2020 från Wallenbergstiftelserna, varav huvuddelen från KAW, motsvarade drygt 40% av intäkterna från Vetenskapsrådet (191 jfr med 469 mnkr). Inom det naturvetenskapliga området står Wallenbergstiftelserna, i huvudsak KAW, för drygt hälften så stor forskningsfinansiering som vår klart största finansiär, Vetenskapsrådet (161 jfr med 299 mnkr). Varken det totala antalet projekt eller projekt

⁵ <https://www.vr.se/swecris/>

beviljade till Stockholms universitets forskare är särskilt stort, så en liten variation kan ge relativt stort utslag i statistiken. Indikatorn är dock viktig att följa då erhållna projektanslag är en stark indikation på vetenskaplig kvalitet – ansökningar till Wallenbergstiftelserna genomgår en universitetsintern gransknings- och urvalsprocess samt en synnerligen gedigen granskning med externa, internationella experter. KAW beviljar projekt som ”bedöms hålla högsta internationella klass och ha möjlighet att leda till framtida vetenskapliga genombrott”. Projektanslag från KAW är också bland de största som beviljas till enskilda forskare som huvudsökande (sedan 2019 års utlysning också med krav på en konstellation om minst en och högst fyra medsökande forskare vilka bedöms tillsammans med huvudsökande).

Tabell 1. Av KAW beviljade ansökningar inom bidragsformen ”forskningsprojekt av hög vetenskaplig potential” per år och huvudsökandes hemvist. Belopp anges i tkr och inom parentes anges antalet beviljade projekt.

Lärosäte	2016	2017	2018	2019	2020
KI	142 945 (4)	107 850 (4)	104 200 (4)	134 500 (4)	142 500 (4)
SU	131 635 (4)	55 200 (2)	163 900 (5)	132 500 (4)	20 400 (1)
UU	78 250 (2)	79 800 (3)	69 400 (3)	119 500 (4)	63 000 (2)
LU	131 155 (4)	60 400 (2)	55 800 (2)	95 000 (3)	68 900 (3)
GU	0	187 700 (5)	36 700 (1)	37 000 (1)	34 700 (1)
KTH	97 115 (3)	34 800 (1)	61 200 (2)	0	0
UmU	94 390 (3)	0	30 000 (1)	0	58 500 (2)
LiU	0	0	60 600 (2)	68 500 (2)	29 000 (1)
Chalmers	0	0	30 700 (1)	25 000 (1)	95 400 (3)
NRM	0	31 000 (1)	0	0	28 600 (1)
SLU	0	0	27 500 (1)	28 000 (1)	0
KaU	28 750 (1)	0	0	0	0
Totalt beviljat	704 000 (21)	560 000 (18)	640 000 (22)	640 000 (20)	541 000 (18)

Not: Tabellen är sorterad efter totalt beviljat belopp de senaste fem åren, 2016–2020, i miljoner kronor: KI, 632; SU, 504; UU, 410; LU, 405; GU, 296; osv. till KaU, 29.

KAW beviljar projektanslag främst inom medicin, teknik och naturvetenskap. Stockholms universitet saknar som bekant såväl medicinsk som teknisk fakultet, men universitetets forskare är likväl mycket framgångsrika här. En möjlig koppling till nedgången i beviljade projekt 2020 kan kanske vara att några lärosäten lyckades bättre med att föra fram starka kvinnliga huvudsökande för att möta KAW:s nya krav i arbetet för en jämnare könsfördelning. Målet var att minst 30% av de beviljade projekten skulle ha kvinnlig huvudsökande, med en successiv ökning till minst 40% i ansökningsomgången år 2023.

Stiftelsen aviserade 2020 att man planerar att utlysa projektanslag fram till och med 2024, vilket gör att vi inom kort bör se över möjligheter att ersätta denna indikator. Under året beslutade man även att tillfälligt ställa in utlysning av projektbidragen då förutsättningarna för utdelning av anslag skulle kunna påverkas kraftigt och negativt av den globala ekonomiska nedgång som tidigt prognosticerades bli en konsekvens av pandemin. Under året har KAW ändå lyckats göra miljardsatsningar på bl.a. datadriven life science och SciLifeLab.

Kommande år förväntas dock lägre utdelning. KAW har i år (2021) åter utlyst forskningsprojekt av hög vetenskaplig potential med deadline 2022. I skrivande stund (september 2021) har 29 föransökningar inkommit till aktuell utlysning och bereds nu i den interna prioriteringsprocessen.

2.6 European Research Council

European Research Council (ERC) är den största finansiären av excellent grundforskning på europeisk nivå. Genom att efterfråga high risk/high gain-projekt med väntade vetenskapliga genombrott kompletterar ERC nationella finansiärer som inte ger medel till lika ambitiösa projekt. ERC är del av EU-kommissionens ramprogram för forskning och innovation. I likhet med Vetenskapsrådet ger ERC bidrag till alla ämnesområden efter en kollegial granskningsprocess enbart baserad på vetenskaplig kvalitet. Antalet ERC-bidrag inom ett ämnesområde till ett lärosäte är därför en lämplig indikator som tillåter såväl en nationell som en europeisk jämförelse. En nackdel med denna indikator är dock att antalet bidrag till ett lärosäte är ganska litet och att fluktuationerna därför kan vara stora.

ERC:s bidragsformer vänder sig till forskare i olika karriäråldrar: Starting Grant (2–7 år efter disputation), Consolidator Grant (7–12 år efter disputation) samt Advanced Grant (för seniora forskare). Synergy Grant finansierar en grupp av två till fyra forskare och är därför svår att jämföra direkt med individuell finansiering och redovisas därför separat i tabellerna nedan. ERC:s budget räcker inte till att finansiera alla ansökningar med högsta betyg, d.v.s. ansökningar med tillräcklig (läs: högsta) vetenskaplig kvalitetsnivå för att beviljas ERC-bidrag. Här har t.ex. två Synergy Grant-ansökningar fått högsta betyg men trots detta inte erhållit finansiering. Sökande till Starting Grant eller Consolidator Grant som har fått denna kvalitetsstämpel kan istället bli finansierade av Vetenskapsrådet eller av Swedish Foundations' Starting Grant (ett samarbete mellan fem stiftelser: Familjen Erling-Perssons Stiftelse, Kempestiftelserna, Olle Engkvists Stiftelse, Ragnar Söderbergs stiftelse och Riksbankens Jubileumsfond, som finansierar forskarna i enlighet med sina respektive stadgar och prioriteringar). Maxbeloppen för ERC-bidrag varierar mellan 1,5 till 10 miljoner euro beroende på bidragsform.

Tabell 2. Antal beviljade ERC-bidrag till Stockholms universitet respektive år (antal verksamma forskare inom parentes).

Bidragsform	2016	2017	2018	2019	2020
Starting Grant	2	7 (5)	2 (3)	1 (2)	2 (1)
Consolidator Grant	1	1 (2)	1	1	1
Advanced Grant	3	0	0	0	4
Individuella ERC-bidrag totalt	6	8 (7)	3 (4)	2 (3)	7 (6)
Synergy Grant-bidrag [deltagare]	Ej utlyst	Ej utlyst	0 [1]	0 [0]	0 [0]

Not: Det fanns en ofinansierad ansökan med högsta ERC-betyg vid respektive Starting Grants 2018 och 2019 samt Synergy Grant 2019 och 2020. En av dessa ansökningar blev istället finansierad av Swedish Foundations' Starting Grant.

Tabell 3 och Tabell 4 baseras på data från ERC:s publikationer "Outcome: Indicative statistics" för respektive bidragsform.

Tabell 3. Antal beviljade ERC-bidrag till Sverige respektive år.

Bidragsform	2016	2017	2018	2019	2020
Starting Grant	16	16	17	14	23
Consolidator Grant	8	14	8	10	6
Advanced Grant	10	10	6	6	7
Individuella ERC-bidrag totalt	34	40	31	30	36
Synergy Grant-bidrag [deltagare]	Ej utlyst	Ej utlyst	0 [1]	1 [5]	2 [3]

Tabell 4. Antal beviljade ERC-bidrag till EU och associerade länder respektive år.

Bidragsform	2016	2017	2018	2019	2020
Starting Grant	390	406	403	408	436
Consolidator Grant	314	329	291	301	327
Advanced Grant	231	269	222	185	209
Individuella ERC-bidrag totalt	935	1004	916	894	972
Synergy Grant-bidrag [deltagare]	Ej utlyst	Ej utlyst	27 [88]	37 [126]	34 [116]

Antalet individuella ERC-bidrag till SU under tiden 2016–2020 (verksamma forskare i tabell 2) har varierat mellan tre och sju bidrag per år, med en toppnotering år 2017. Motsvarande

bidrag till Sverige (Tabell 3) har följt samma mönster med toppnoteringen 40 bidrag år 2017. ERC delade också ut flest individuella bidrag 2017 (Tabell 4), men variationen över åren är mindre. ERC-bidraget är portabelt och främst juniora forskare flyttar ERC-bidrag. Fyra av de fem åren har en forskare valt att flytta sitt projekt från eller till SU (skillnad mellan beviljade bidrag i Tabell 2 och verksamma forskare inom parentes visar flytt mellan ansökanstillfälle till kontraktsskrivande). Antalet Consolidator Grants till SU ligger fortsatt stilla på en ny ERC-mottagare varje år. Antalet Advanced Grants till SU varierar stort över tid.

SU:s andel av alla Sveriges individuella beviljade bidrag varierar mellan sju och tjugo procent under tidsperioden (Tabell 2 och Tabell 3) Ser man till enskilda bidragsformer hade forskare vid SU goda framgångar år 2017 och 2020. De sju beviljade Starting Grant-bidragen till forskare vid SU år 2017 utgjorde 44% av alla motsvarande bidrag till Sverige. På samma sätt utgjorde de fyra beviljade Advanced Grant-bidragen år 2020 hela 57% av alla motsvarande bidrag till Sverige.

2.7 Wallenberg Academy Fellows

Antalet erhållna Wallenberg Academy Fellows-anslag (WAF) är en indikator som möjliggör nationell jämförelse inom alla ämnesområden vad avser unga forskartalanger vid det egna lärosätet såväl som förmåga att internationellt rekrytera unga, excellenta forskare.

Wallenberg Academy Fellows-programmet har en utvecklande dimension avseende jämställdhet och internationalisering då finansören ställer krav på sammansättningen av lärosätenas kandidater vad gäller underrepresenterat kön (minst 40% av de nominerade) och andelen utlandsrekryterade (en internationell kandidat för varje intern nominering). KAW och vetenskapsakademierna organiserar dessutom mentorsprogram för Fellows, vilket bidrar till karriärutveckling av våra framtida forskningsledare.

Tabell 5. Antal beviljade Wallenberg Academy Fellows för Stockholms universitet respektive år (antal verksamma inom parentes).

	2015	2016	2017	2019
SU Humanvetenskap	1	1	1 (2)	1
SU Naturvetenskap	2	4 (3)	6	3
SU totalt	3	5 (4)	7 (8)	4
Alla lärosäten	24	29	29	29

I senaste utlysningssomgången utnämndes fyra Wallenberg Academy Fellows vid Stockholms universitet. Universitetet är mycket framgångsrikt inom programmet, i synnerhet i relation till vår nomineringskvot; universitetet får nominera tolv kandidater medan lärosäten vi ofta jämför oss med – UU, LU och KI – får nominera sexton kandidater vardera. Den genomsnittliga beviljandegraden är ca 22% nationellt. SU:s beviljandegrad för åren 2015–

2017 är drygt 41%⁶. I relation till universitetens nomineringskvot är Stockholms universitet det mest framgångsrika lärosätet i programmet hittills (2012–2019).

Efter en första femårsperiod som Fellow finns möjlighet att åternomineras för förlängning om ytterligare fem år (ungefär motsvarande ERC:s Consolidator Grant). KAW har utöver Fellows-programmet även excellensbidrag i form av Wallenberg Scholars (jfr ERC Advanced Grant) där det också finns möjlighet att ansöka om förlängning. Vid Stockholms universitet finns nu totalt 21 Fellows, fyra Fellows som beviljats förlängning (varav tre beviljades 2019), samt fyra tidigare förlängda Fellows som efter ansökan befordrats till Wallenberg Scholars 2019. Dessutom beviljades en av SU:s nominerade Scholars-kandidater under 2019 (totalt har Stockholms universitet sju Scholars, varav två tidigare beviljats förlängning av sina Scholars-anslag).

Det är värt att notera att ca 40% av beviljade Fellows (inklusive de med förlängda anslag) också beviljats ERC:s Starting Grant eller Consolidator Grant under perioden motsvarande Horizon 2020 (WAF först, sedan ERC-bidrag, eller vice versa), d.v.s. två kvalitetsstämplar som oberoende av varandra indikerar excellens hos enskilda forskare såväl som i forskningsmiljöerna.

WAF är en viktig excellensindikator men som sedan 2017 endast utlyses vartannat år, och om ytterligare tre utlysningssomgångar kommer programmet att avslutas⁷. Därmed behövs ett annat stabilt mått på excellensbidrag för unga forskare med nationellt perspektiv (för att komplettera motsvarande europeiska indikator, ERC:s Starting Grant). Eftersom antalet individer som beviljas medel för unga, lovande forskare är relativt litet bör vi förslagsvis välja ut ett antal liknande karriärbidrag (såsom Vetenskapsrådets etableringsbidrag, Stiftelsen för strategisk forsknings Framtidens forskningsledare) som sammantaget kan utgöra en indikator för att kunna följa hur det går för universitetets främsta unga forskare, inklusive externt rekryterade dito, som beviljas sådana excellensmedel.

Wallenberg Academy Fellows utlystes enligt planen inte 2020. Universitetet har nominerat tolv kandidater i nu aktuella utlysning för 2021; sju av dessa (två inom det humanvetenskapliga och fem inom naturvetenskapliga området) har gått vidare till intervjuer som hålls i september 2021. Bidragsbeslut väntas i början av december 2021.

⁶ Källa: Tabell 20 i bilaga till rapporten ”Extern forskningsfinansiering och interna utlysningar: kartläggning av sök- och beviljandegrad ur ett könsperspektiv 2015–2018”. Sofia Irinarchos, Avdelningen för forskningsstöd, 2019.

⁷ ”Under programmets första sju år har över 200 Wallenberg Academy Fellows utsetts. Stiftelsen har beslutat om nya utlysningar 2021, 2023 och 2025 för att därefter avsluta programmet.” (från KAW:s webbsida, <https://kaw.wallenberg.org>)

3 Bibliometriska indikatorer

Bibliometriska data rörande forskares publikationer inhämtas från två tjänster. Dels från den svenska databasen DiVA⁸ i vilken alla Stockholms universitets publikationer ska registreras och dels från den s.k. Leidenrankingen⁹ i vilken data från den kommersiella databasen Web of science används som beräkningsunderlag för ett antal parametrar som i sin tur tillgängliggörs av Universitetet i Leiden.

Medan DiVA syftar till att vara heltäckande med avseende på publikationer från forskare vid Stockholms universitet så innehåller Web of science endast en delmängd av de vetenskapliga publikationer som författas av forskare vid Stockholms universitet. Web of sciences täckningsgrad av Stockholms universitets totala publikationsmängd varierar mellan forskningsämnesområden och är bättre inom Naturvetenskap än inom Samhällsvetenskap och Humaniora och konst. Leidenrankingen inkluderar endast sakkunniggranskade publikationer publicerade i engelskspråkiga internationella tidskrifter.

3.1 Publiceringsvolym och författarsamarbeten

3.1.1 Enligt Leidenrankingen

Tabell 6 nedan visar, baserat på Leidenrankingen, utvecklingen av antalet vetenskapliga publikationer författade av forskare vid Stockholms universitet tillsammans med andelen samarbetsartiklar generellt och andelen av internationellt samförfattade artiklar.

Tabell 6. Utvecklingen av antalet vetenskapliga artiklar författade av forskare med affiliering till Stockholms universitet, enligt Leidenrankingen. Tabellen visar även utvecklingen av andelen artiklar som är samförfattade med forskare från andra organisationer samt utvecklingen av andelen artiklar som är internationellt samförfattade. Antalet artiklar är heltalsräknade, d.v.s. samförfattade artiklar delas inte upp i författarandelar.

Tidsperiod	Antal artiklar	Andel samarbeten	Andel internationella samarbeten
2006–2009	5 436	75%	57%
2007–2010	5 899	77%	59%
2008–2011	6 443	78%	61%
2009–2012	7 061	79%	62%
2010–2013	7 703	81%	64%
2011–2014	8 261	82%	64%
2012–2015	8 946	83%	66%
2013–2016	9 506	85%	68%
2014–2017	10 056	86%	71%
2015–2018	10 686	87%	73%
2016–2019	11 198	89%	75%

⁸ <https://su.diva-portal.org>

⁹ <https://www.leidenranking.com>

Under hela den undersökta perioden så är trenden att Stockholms universitets andelar av såväl samarbetsartiklar som internationella samarbetsartiklar stadigt ökar med ett par procent per tidsperiod.

Tabell 7 visar Stockholms universitets siffror för 2016-2019 i jämförelse med andra svenska lärosäten.

Tabell 7. Antalet vetenskapliga artiklar, andel samförfattade artiklar och andel internationell samförfattade artiklar under perioden 2016–2019 för ett urval av svenska lärosäten, enligt Leidenrankingen.

Lärosäte	Antal artiklar	Andel samarbeten	Andel internationella samarbeten
Karolinska institutet	23 911	91%	72%
Lunds universitet	19 377	83%	67%
Uppsala universitet	18 642	85%	67%
Göteborgs universitet	14 013	86%	64%
Kungliga tekniska högskolan	11 355	86%	72%
Stockholms universitet	11 198	89%	75%
Linköpings universitet	8 148	83%	58%
Umeå universitet	7 643	84%	61%
Chalmers tekniska högskola	7 635	85%	67%
Sveriges lantbruksuniversitet	6 467	88%	72%
Luleå tekniska universitet	2 806	82%	67%

Antalet publicerade artiklar per lärosäte korrelerar väl med lärosätenas rörelsekostnader för FoU, se Figur 1. Stockholms universitet är det lärosäte i Sverige som har högst andel internationellt samförfattade publikationer och näst högst andel publikationer som är samförfattade med andra organisationer generellt. Samtliga svenska lärosäten har under senaste 10-årsperioden genomgått en liknande utveckling. Samtliga ökar stadigt sina andelar av samförfattade publikationer generellt och internationellt samförfattade publikationer. Även förhållandena mellan de svenska lärosäten rörande dessa parametrar har varit relativt konstanta under samma period.

3.1.2 Enligt DiVA

Enligt rektorsbeslut (Dnr SU 301-1350-05) ska alla Stockholms universitets publikationer, d.v.s. all vetenskaplig publicering samt publikationer inom ramen för samverkansuppgiften,

registreras i DiVA från och med 2007. I och med att Leidenrankingen och den bakomliggande publikationsdatabasen Web of science inte är heltäckande m.a.p. svensk publicering så redovisas även antalet publikationer utifrån DiVA i Tabell 8-Tabell 10. Undersökningar visar att andelen av de, vid Stockholms universitet författade, sakkunniggranskade artiklarna som återfinns i Web of science och därmed också ingår i Leidenrankings dataunderlag ökar år för år. Om man beaktar tidsperioden 2014–2017 så återfanns 98% av dessa artiklar inom det naturvetenskapliga området i Web of science medan motsvarande siffra för det humanvetenskapliga området var 71%. Det ska dock poängteras att som Tabell 9 visar så är sakkunniggranskade artiklar långt ifrån den enda publiceringsform inom det humanvetenskapliga området.

Tabell 8. Antal publikationer i DiVA per publikationstyp och år – alla forskningsområden.

Publikationstyp	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sakkunniggranskat, på andra språk	3 381	3 528	3 700	3 560	3 779	4 027	3 919	4 262
Sakkunniggranskat, på svenska	134	148	124	146	115	131	96	114
Avhandlingar, på andra språk	247	263	258	248	251	227	219	244
Avhandlingar, på svenska	35	41	42	42	31	27	25	16
Övrigt vetenskapligt, på andra språk	621	666	513	407	434	454	418	286
Övrigt vetenskapligt, på svenska	547	599	547	447	447	423	347	351
Övrigt (populärvetenskap, debatt m.m.), på andra språk	52	51	37	43	26	26	29	37
Övrigt (populärvetenskap, debatt m.m.), på svenska	274	269	227	163	203	226	193	222
Totalt	5 291	5 565	5 448	5 056	5 286	5 541	5 246	5 532
Andel sakkunniggranskat av totalt antal	66%	66%	70%	73%	74%	75%	77%	79%
Andel på andra språk av totalt antal	81%	81%	83%	84%	85%	85%	87%	87%

Tabell 9. Antal publikationer i DiVA per publikationstyp och år – Humanvetenskapliga området.

Publikationstyp	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sakkunniggranskat, på andra språk	1 681	1 732	1 763	1 696	1 788	1 926	1 890	2 024
Sakkunniggranskat, på svenska	127	141	123	143	112	122	94	112
Avhandlingar, på andra språk	102	86	84	81	97	83	68	107
Avhandlingar, på svenska	34	40	38	40	31	26	22	16
Övrigt vetenskapligt, på andra språk	593	613	466	390	388	421	391	264
Övrigt vetenskapligt, på svenska	529	570	530	430	442	412	342	344
Övrigt (populärvetenskap, debatt m.m.), på andra språk	50	48	29	42	23	25	29	36
Övrigt (populärvetenskap, debatt m.m.), på svenska	257	256	215	160	201	221	191	219
Totalt	3 373	3 486	3 248	2 982	3 082	3 236	3 027	3 122
Andel sakkunniggranskat av totalt antal	54%	54%	58%	62%	62%	63%	66%	68%
Andel på andra språk av totalt antal	72%	71%	72%	74%	74%	76%	79%	78%

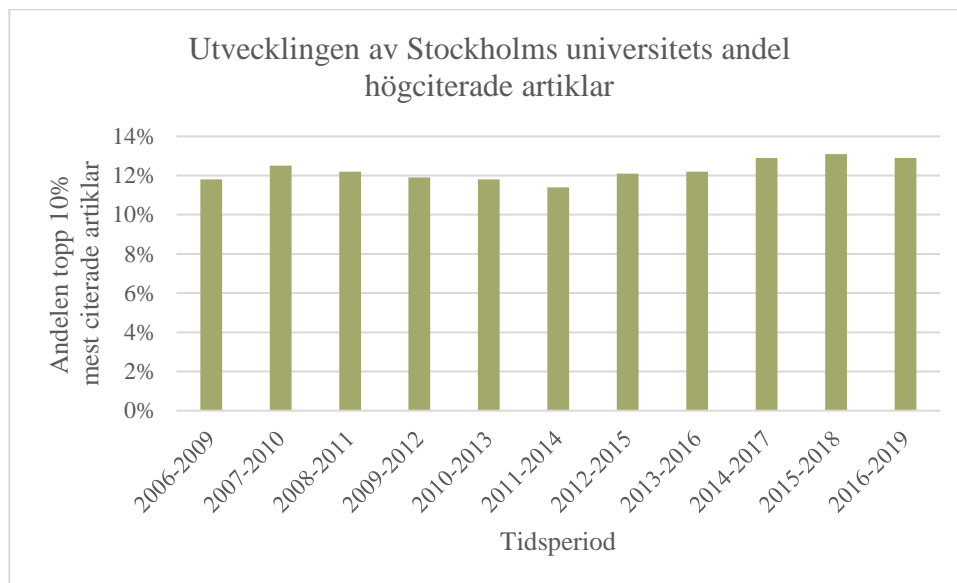
Tabell 10. Antal publikationer i DiVA per publikationstyp och år – Naturvetenskapliga området.

Publikationstyp	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sakkunniggranskat, på andra språk	1 630	1 707	1 819	1 776	1 863	1 997	2 052	2 256
Sakkunniggranskat, på svenska	7	7	2	4	4	7	5	2
Avhandlingar, på andra språk	145	177	173	166	154	142	151	137
Avhandlingar, på svenska	1	1	4	2	0	1	3	0
Övrigt vetenskapligt, på andra språk	28	31	23	17	48	40	28	21
Övrigt vetenskapligt, på svenska	14	21	14	10	7	16	8	8
Övrigt (populärvetenskap, debatt m.m.), på andra språk	2	0	2	0	1	0	0	1
Övrigt (populärvetenskap, debatt m.m.), på svenska	18	17	17	7	10	6	2	3
Totalt	1 845	1 961	2 054	1 982	2 087	2 209	2 249	2 428
Andel sakkunniggranskat av totalt antal	89%	87%	89%	90%	89%	91%	91%	93%
Andel på andra språk av totalt antal	98%	98%	98%	99%	99%	99%	99%	99%

Tabell 8-Tabell 10 visar att Stockholms universitets andelar sakkunniggranskade publikationer stadigt ökar inom både det naturvetenskapliga och humanvetenskapliga området. Inom det naturvetenskapliga området är i princip alla publikationer författade på andra språk än svenska, primärt engelska. Det humanvetenskapliga området publicerar en större andel, ca. 20–25%, publikationer på svenska även om det finns en trend mot en större andel publikationer på andra språk över den senaste 8-årsperioden.

3.2 Andel högciterade artiklar

För att indikera vetenskapligt genomslag av Stockholms universitets sakkunniggranskade publikationer så används det vedertagna måttet 'andel publikationer bland de topp 10% mest citerade'. Detta innebär att man undersöker hur stor andel av Stockholms universitets vetenskapliga artiklar som tillhör de globalt sett 10% mest citerade artiklarna inom det berörda forskningsämnet. Per definition så är världsgenomsnittet på detta mått 10% och om andelen topp 10% mest citerade artiklar från ett lärosäte uppgår till 20% så har lärosädet ifråga dubbelt så många artiklar bland de topp 10% mest citerade relativt världsgenomsnittet. Figur 17 visar Stockholms universitets utveckling rörande andel högciterade artiklar över tid. På analogt sätt som med indikatorn andel 10% mest citerade artiklar undersöker man ibland även andelen topp 50% mest citerade eller andelen topp 1% mest citerade artiklar. Dessa olika indikatorer för tidsperioden 2016–2019 för ett urval av svenska lärosäten presenteras i Tabell 11.

Figur 17. Utvecklingen av andelen av Stockholms universitets vetenskapliga publikationer som tillhör världens topp 10% mest citerade inom sitt forskningsämne.

Figur 17 visar att rörande citeringsgenomslag så presterar Stockholms universitet ca. 30% bättre än världsgenomsnittet. Detta kan även jämföras med medelvärdet för svenska lärosäten som är 10% över världsgenomsnittet¹⁰. Av samtliga 1225 internationella lärosäten som ingår i Leidenrankingen så medför Stockholms universitets citeringsgenomslag att man placerar sig på plats 165 ur detta hänseende.

¹⁰ Källa: Vetenskapsrådets Forskningsbarometern 2019 [https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-
rapporter/2019-07-01-forskningsbarometern-2019.html](https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2019-07-01-forskningsbarometern-2019.html)

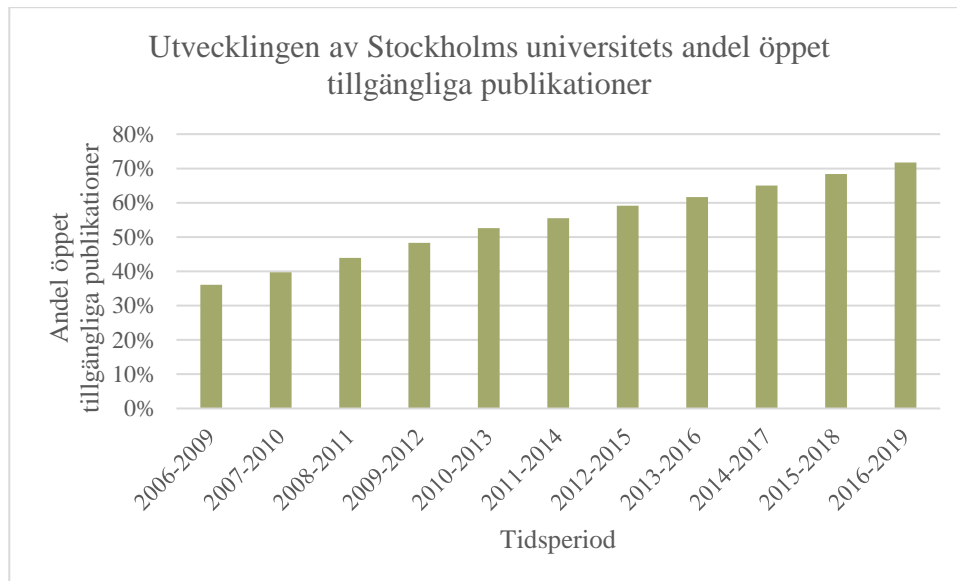
Tabell 11. Andelen publikationer i topp 50%, topp 10%, topp 5% och topp 1% mest citerade artiklar för ett urval av svenska lärosäten. Data är för tidsperioden 2016–2019.

Lärosäte	Andel topp 50% mest citerade artiklar	Andel topp 10% mest citerade artiklar	Andel topp 5% mest citerade artiklar	Andel topp 1% mest citerade artiklar
Karolinska institutet	58%	13%	6,8%	1,5%
Stockholms universitet	57%	13%	6,5%	1,3%
Sveriges lantbruksuniversitet	57%	12%	5,8%	1,2%
Göteborgs universitet	54%	12%	6,0%	1,3%
Chalmers tekniska högskola	55%	11%	5,8%	1,1%
Lunds universitet	55%	11%	5,0%	1,0%
Uppsala universitet	54%	11%	5,3%	1,0%
Kungliga tekniska högskolan	54%	11%	5,2%	1,2%
Linköpings universitet	53%	11%	5,3%	1,1%
Örebro universitet	53%	10%	4,4%	0,7%
Umeå universitet	53%	9%	4,0%	0,6%

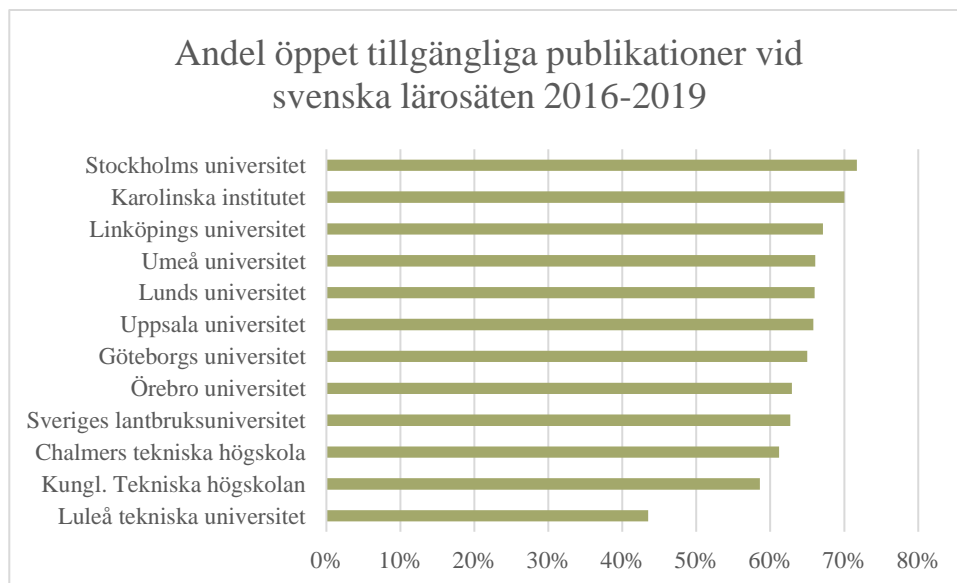
Tabell 11 bekräftar ytterligare att Stockholms universitet är bland de främsta svenska lärosätena rörande citeringsgenomslag. Stockholms universitets andel av artiklar bland de 10% mest citerade i världen har varit relativt stabil under längre tid även om en viss positiv utveckling kan ses under de senaste tio åren, se Figur 17. Även Stockholms universitets publikationsandel bland de topp 1% mest citerade artiklarna har under samma period ökat från en relativt stabil nivå på ca. 1%, d.v.s. världsgenomsnittet, till att under senaste åren variera mellan 1,3–1,5%.

3.3 Andel öppet tillgängliga publikationer

Enligt Stockholms universitets strategi för 2019–2022 ska universitetet vara drivande i övergången till öppen vetenskap och öppen tillgång till publikationer. I ljuset av detta visar Figur 18 utvecklingen rörande den andel av Stockholms universitets vetenskapliga publikationer som finns öppet tillgängliga. Siffror tas fram genom korskörning av Web of science med online-tjänsten Unpaywall som används för att kontrollera öppen tillgång. Enligt Unpaywall underskattar deras tjänst andelen publikationer med öppen tillgång något då densamma inte hittar allt material som finns öppet tillgängligt och siffrorna i Figur 18 och Figur 19 ska därför ses som undre gräns snarare än som faktisk andel.

Figur 18. Utvecklingen av Stockholms universitets andel öppet tillgängliga vetenskapliga publikationer över tid. Samtliga forskningsämnesområden är inkluderade.

Figur 19. Andelen öppet tillgängliga artiklar vid svenska lärosäten 2016–2019.

Figur 19 indikerar att Stockholms universitet verkligen är nationellt ledande rörande öppen tillgång till publikationer. Medelvärde för svensk högskolesektor 2014–2017 är 52% vilket motsvarar nivån för Stockholms universitet under perioden 2010–2013. Även här bör det dock poängteras att det finns ämnesvisa publiceringstraditioner som gör övergången till öppen tillgång till publikationer mer eller mindre komplicerade beroende på lärosätens ämnesprofil.

Även inom Stockholms universitet varierar öppen tillgång till publikationer kraftigt mellan olika institutioner. Flertalet institutioner vid Stockholms universitet publicerar sig idag med i princip fullständig öppen tillgång till forskningspublikationer.

4 Slutsats

Denna rapport innehåller indikatorer som belyser olika delar av forskningsverksamheten vid Stockholms universitet. Rörelsekostnaderna för FoU ger en grov bild av omfattningen av forskningen i ekonomiska termer mätt. Indikatorerna baserat på desamma pekar på att Stockholms universitet är mindre än de övriga breda etablerade universiteten om samtliga forskningsämnen beaktas men störst om man begränsar sig till att endast fokusera på forskning inom naturvetenskap, samhällsvetenskap samt humaniora och konst. Inom dessa tre forskningsämnesområden så omsätts 16–17% av de nationella rörelsekostnaderna för FoU inom högskolesektorn vid Stockholms universitet.

Rörande externa bidrag så framstår också Stockholms universitet som en central aktör. SU är en av de största mottagarna av externa forskningsbidrag för samtliga undersökta finansierare; Vetenskapsrådet, Formas, Forte och Riksbankens jubileumsfond. SU uppvisar även höga beviljandegrader från Vetenskapsrådet vilket ses som en kvalitetsindikator m.a.p. resurseffektivitet såväl som faktisk forskningskvalitet. Vidare är Stockholms universitet framgångsrikt rörande excellensbidrag från ERC och framförallt Wallenbergstiftelserna, inte minst avseende beviljandegraden för inskickade ansökningar.

Stockholms universitets tillväxttakt avseende antal publikationer har avtagit något under senaste åren. För ca. 15 år sedan ökade antalet publikationer med 8-9% per år. Motsvarande siffra i nuläget är 5-6%. Andelen samarbetsartiklar ökar för varje år. Detta gäller såväl samarbeten generellt och internationella samarbeten. SU är det svenska lärosäte som har högst andel internationella samarbetsartiklar och näst högst andel samarbetsartiklar. Även andelen engelskspråkiga artiklar ökar stadigt och är inom naturvetenskap i princip 100%.

Andelen högciterade artiklar från Stockholms universitet ligger högt över det nationella snittet och endast Karolinska institutet kan visa upp en högre andel. Stockholms universitets långsiktiga och aktiva arbete runt öppen tillgång återspeglas också i indikatorerna. SU är ledande i Sverige avseende andelen publikationer som finns öppet tillgängliga. Tillgängligheten generellt ökar även om relativt stora variationer finns inom olika forskningsämnen och institutioner. Inom vissa forskningsområden publiceras i princip samtliga vetenskapliga publikationer öppet tillgängligt.